

Μεσογειακό Κέντρο Καινοτομίας για την Ενιαία Υγεία (MED-OHC) & ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

2ο FORUM ΕΝΙΑΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ανοικτός Διάλογος:

Οι Παγκόσμιες Κρίσεις απαιτούν
ένα Παγκόσμιο Συνεργατικό
Οικοσύστημα

Παραδοχές και Συμπεράσματα
2ο One Health Forum,

3 Ιουνίου 2025,
Πολεμικό Μουσείο Αθηνών

Υπό την Αιγίδα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

Υποστηρικτής

Asclepius
One Health

Με ιδιαίτερη επιτυχία και με την εξαγωγή πολύ χρήσιμων συμπερασμάτων ολοκληρώθηκαν την Τρίτη 3 Ιουνίου 2025 στο Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, οι εργασίες του 2^{ου} One Health Forum που διοργάνωσαν το «**Μεσογειακό Κέντρο Καινοτομίας για την Ενιαία Υγεία**» (MED-OHC) και ο **ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ**, υπό την αιγίδα του **Υπουργείου Ανάπτυξης**, του **Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης** και του **Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**, με την υποστήριξη του «**ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ ΕΝΙΑΙΑ ΥΓΕΙΑ**».

Στο Forum συμμετείχαν περισσότεροι από **35 ομιλητές**, οι οποίοι επεσήμαναν και τεκμηρίωσαν την ανάγκη κοινών πρωτοβουλιών και δράσεων για την εδραίωση και διάδοση της Ενιαίας Υγείας στη χώρα μας, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, και την θεσμοθέτηση μόνιμων διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκομένων επιστημονικών ειδικοτήτων και φορέων.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών έγινε η επίσημη παρουσίαση του «**Μεσογειακό Κέντρο Καινοτομίας για την Ενιαία Υγεία**» (MED-OHC), και αναδείχθηκαν οι υπάρχουσες ανάγκες, τα υφιστάμενα δίκτυα αλλά και οι μελλοντικές προτεραιότητες στα πεδία εφαρμογής της στρατηγικής της Ενιαίας Υγείας, μέσα και από τέσσερις Στρογγυλές Τράπεζες, καλύπτοντας θεματικές ενότητες όπως: **Ζωονόσοι, Αναδυόμενες Ασθένειες, Μικροβιακή Αντοχή, Κλιματική Αλλαγή** και **Επισιτιστική Κρίση, Κοινωνικές Ανισότητες, Εκπαίδευση, Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης (AI), Well being, Welfare, Συμπερίληψη**.

Οι εργασίες ξεκίνησαν με καλωσόρισμα από την Πρόεδρο του «**Μεσογειακό Κέντρο Καινοτομίας για την Ενιαία Υγεία**», **Ελένη Παυλίδου** και από το συντονιστή κο **Παύλο Ευθυμίου**, Γενικό Διευθυντή της Ένωσης Ελλήνων Επιχειρηματιών και Εντεταλμένο Σύμβουλο του Ομίλου Ιατρικού Αθηνών.

Ακολούθησαν οι εισαγωγικές ομιλίες απ' τον Καθηγητή και πρώην Αντιπρύτανη του Γεωπονικού Πανεπιστημίου **Σέρκο Χαρουτουγιάν**, Αντιπρόεδρο της Εκτελεστικής Επιτροπής του FAO (Food Agriculture Organization) για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία, τον Πρόεδρο του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ **Αντώνη Φιλιππή** και τη **Ζαχαρούλα Ανδρεοπούλου**, Πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου MED - OHC, Καθηγήτρια Πληροφορικής και Τεχνολογιών για Πράσινες, Περιφερειακές Πολιτικές, Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ).

Με χαιρετισμούς παρενέβησαν στις εργασίες του 2^{ου} One Health Forum κυβερνητικά στελέχη, πολιτικές προσωπικότητες, εκπρόσωποι κομμάτων καθώς και εκπρόσωποι υπερεθνικών οργανισμών (FAO και WHO).

Ειδικότερα, χαιρετισμούς απηύθυναν ο πρώην **Πρωθυπουργός της Ελλάδας Γιώργος Παπανδρέου**, ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων **Χρήστος Κέλλας**, ο Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού **Νίκος Παπαϊωάννου**, μέσω βιντεοσκοπημένου μηνύματος ο Υπουργός Υγείας **Άδωνις Γεωργιάδης**, ο Ευρωβουλευτής **Δημήτρης Τσιόδρας**, ο **Ηλίας Κυριόπουλος**, Επίκουρος Καθηγητής Οικονομικών της Υγείας, Τμήμα Πολιτικής Υγείας, London School of Economics (LSE), Μέλος του ΕΣ του MED – OHC, ο **Θεοφάνης Κανέλλος**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Surrey, Μέλος του ΕΣ του MED – OHC, ο **Δρ. Χρήστος Ζαφειρίδης**, European Commission (Seconded National Expert), DG Health and Food Safety - Directorate G, Crisis management in food, animals and plants, Μέλος Ομάδας Εργασίας AMR του MED-OHC, ο **Δημήτριος Κατσαούνης**, Applied AI Consultant, Μέλος του ΕΣ του MED-OHC.

Επίσης, μήνυμα στο 2^ο One Health Forum έστειλε ο **Διαμαντής Γκολιδάκης**, βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης της Νέας Δημοκρατίας και μέλος της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων και της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας, ενώ χαιρετισμό απηύθυνε ο Συντονιστής Προγράμματος του ΠΑΣΟΚ **Λευτέρης Καρχιμάκης**.

Τιμητική διάκριση απονεμήθηκε στον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου Ιατρικού Αθηνών **Δρ. Βασίλη Αποστολόπουλο** για την **διαχρονική και έμπρακτη στήριξη** του στην Προαγωγή της Στρατηγικής της Ενιαίας Υγείας. Την τιμητική διάκριση απένειμαν οι Υφυπουργοί κ.κ. Χρήστος Κέλλας και Νίκος Παπαϊωάννου.

Κομβικές τοποθετήσεις έγιναν από τον **Δρ. Στέφανο Φωτίου**, Διευθυντή του Γραφείου των SDGs και Agrifood Systems του **Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ (FAO)**, και τον **Δρ. Joao Breda**, Επικεφαλής του Γραφείου Ποιότητας Φροντίδας του **Π.Ο.Υ Ευρώπης** στην Αθήνα.

Ακολούθησαν θεματικά Στρογγυλά Τραπέζια με συμμετέχοντες τους:

- **Έφη Πεξαρά**, *DVM, MSc, Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ)*
- **Κατερίνα Μαρίνου**, *DVM, MVM, PhD Διευθύντρια του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ*
- **Αθηνά Τραχήλη**, *Πρόεδρος Πανελλήνιου Κτηνιατρικού Συλλόγου, Γενική Γραμματέας Ευρωπαίων Ιδιωτών Κτηνιάτρων*
- **Γεώργιος Βίτσας**, *Γενικός Γραμματέας Ιατρικού Συλλόγου Πειραιά, Αντιδήμαρχος Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου Πειραιά*
- **Γιάννης Λιάρος**, *Γενικός Διευθυντής της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης για το Αυγό (ΕΔΟΑΠ)*
- **Θεοχάρης Κολοβέας**, *Πρόεδρος HAVEPHARM (Σύνδεσμος Αντιπροσώπων Εισαγωγέων και Παρασκευαστών Κτηνιατρικών Φαρμάκων)*
- **Μαρία Λινού**, *DVM, MSc, PhD, Πρόεδρος Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρίας*
- **Νταΐζη Παπαθανασοπούλου**, *Εθνική Συντονίστρια Ελληνικών Υγιών Πόλεων του Π.Ο.Υ.*
- **Νίκος Χρυσοβεριίδης**, *Ειδικός Συνεργάτης της Νέας Δημοκρατίας σε θέματα Φιλοζωίας, Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Παλαιού Φαλήρου, Πρόεδρος Κτηνιατρικού Συλλόγου Αττικής και Νήσων*
- **Κορίνα Λιούτα**, *Αιρετό Μέλος Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου ΕΝΕ, Προϊσταμένη Κέντρου Υγείας Αμαρουσίου, πρώην Πρόεδρος Σικιαριδείου Ιδρύματος*
- **Γεώργιος Βαλιάκος**, *Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Κτηνιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Μέλος Ομάδας Εργασίας AMR του MED-OHC*
- **Μαίρη Γιαννιού**, *Διεύθυνση Υγείας Ζώων, Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ*
- **Σμαρώ Σωτηράκη**, *Διευθύντρια Ινστιτούτου Κτηνιατρικών Ερευνών ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ*
- **Δρ. Παναγιώτης Γαργαλιάνος - Κακολύρης**, *Διευθυντής Λοιμωξιολογικής Κλινικής, Ιατρικό Κέντρο Αθηνών*
- **Δρ. Αλκιβιάδης Βατόπουλος**, *Καθηγητής Μικροβιολογίας Δημόσιας Υγείας, Μέλος του ΕΣ του MED – OHC*
- **Αλέξανδρος Καρύδης-Καρανδρέας**, *Founding Partner, SPOROS Impact Ventures, Μέλος του ΕΣ του MED-OHC*
- **Ευάγγελος Αλεξανδρόπουλος**, *Γεωπόνος MSc, PhDc, Υπεύθυνος Έρευνας Εταιρίας Kafsis SA, Μέλος Ομάδας Εργασίας του MED-OHC*
- **Λίνα Τουπεκτσή**, *Γεωπόνος, MSc, MBA.*

Οι παραδοχές και τα συμπεράσματα του 2^{ου} One Health Forum συνοψίζονται ως εξής:

ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

- Η πολιτική της Ενιαίας Υγείας αποτελεί βασική έκφραση και βραχίονα των ολιστικών λύσεων που απαιτούνται στον 21ο αιώνα για την πρόληψη και υπέρβαση κρίσεων υγειονομικών, πανδημικών, περιβαλλοντικών, επισιτιστικών κ.α.
- Μέσα από την στρατηγική της Ενιαίας Υγείας εργαζόμαστε μαζί, αναπτύσσουμε **μοτίβα συνεργειών** και **πρότυπα διεπιστημονικών και δια-τομεακών δράσεων**.
- Χρειαζόμαστε **ενοποιητική οπτική** που θα αποτελέσει **πυξίδα Πλοήγησης** στην γεμάτη προκλήσεις εποχή που ζούμε. Αυτή η πυξίδα είναι η Ενιαία Υγεία.
- Σκοπός της νέας δομής είναι η κοινή στράτευση επιστημονικών δυνάμεων και πεδίων στην πρόληψη πανδημικών, υγειονομικών, περιβαλλοντικών ή επισιτιστικών κρίσεων.
- Το **MED - OHC** δεν αποτελεί απλώς ένα νέο Κέντρο, αλλά εκφράζει και προωθεί μια **νέα στρατηγική** για την διάδοση της Ενιαίας Υγείας στη Μεσόγειο, με την **Ελλάδα** στον βασικό συντονιστικό ρόλο.
- Η **Εκπαίδευση** είναι πεδίο κομβικής σημασίας για την ανάπτυξη **συνεργατικής κουλτούρας** και επικοινωνίας στο νέο εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο περιβάλλον.
- **Επιτακτικά αναγκαία και επείγουσα είναι πλέον η στενότερη διασύνδεση αγροτικής παραγωγής, περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας.**
- Η Ενιαία Υγεία αποτελεί το βασικό εργαλείο για την επίτευξη **των 17 Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης** παγκοσμίως, την **Πράσινη Συμφωνία** στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την εφαρμογή σχετικών πολιτικών από τις Εθνικές Κυβερνήσεις: **Στρατηγική για το κλίμα, Ζωή στη στεριά, Ζωή κάτω από το νερό, Καθαρό νερό, Ασφαλείς Εφοδιαστικές αλυσίδες, Δράσεις για Ισότητα και Δικαιοσύνη**, Πρωτοβουλίες συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ των ενδιαφερομένων.
- Η **Κλιματική Αλλαγή** αναγνωρίζεται ως **το αμέσως σοβαρότερο πρόβλημα** που αντιμετωπίζει η υφήλιος μετά τη φτώχεια και την πείνα, την έλλειψη πόσιμου νερού και τις ένοπλες συγκρούσεις, με το **93%** των **πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** να βλέπει την Κλιματική Αλλαγή ως σοβαρό και πειστικό πρόβλημα, ενώ το **84%** συμφωνεί ότι η αντιμετώπιση της, πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τη βελτίωση της Δημόσιας Υγείας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Με την **Κλιματική Κρίση** σχετίζονται **βασικές αιτίες θνησιμότητας και ασθενειών**, με τα συχνά και έντονα ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως καύσωνες, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταιγίδες και ξηρασίες. Χωρίς την κατάλληλη προσαρμογή, οι πλημμύρες ποταμών προβλέπεται να επηρεάζουν 250.000 - 400.000 επιπλέον άτομα ετησίως στην Ευρώπη. Πρέπει από κοινού να αντιμετωπίζουμε την **τριπλή πλανητική κρίση** της κλιματικής αλλαγής, την ανατροπή της βιοποικιλότητας και της ρύπανσης.
- Το **περιβαλλοντικό αποτύπωμα** των πράξεων μας έχει άμεσο αντίκτυπο στη βιωσιμότητα του τρίπτυχου ΑΝΘΡΩΠΟΣ- ΖΩΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. Ο **μετριασμός** της Κλιματικής Αλλαγής θα επιτευχθεί **μέσω παγκόσμιων στρατηγικών και ΟΧΙ μέσα από μεμονωμένες προσπάθειες**. Είναι απαραίτητο να διερευνηθούν και να εφαρμοστούν **περιβαλλοντικά φιλικόι τρόποι** στήριξης και ενίσχυσης των παραγωγικών συστημάτων.
- Επισημάνθηκε το **κρυφό κόστος του Ελληνικού Αγρο - Διατροφικού Συστήματος**, το οποίο υπολογίζεται στα 28 δισεκατομμύρια ευρώ. Ένας «**αόρατος φόρος** που καταβάλει ο πολίτης κάθε φορά που ένας αγρότης εκτίθεται σε χημικά, ένας πολίτης εισάγεται σε νοσοκομείο ή ένα παιδί γίνεται παχύσαρκο».
- **Ενσωμάτωση** αυτού του κρυφού κόστους του φαγητού στις **Πολιτικές Στρατηγικές και Αποφάσεις**.
- Έλεγχος του 90% των ετικετών των τυποποιημένων προϊόντων παγκοσμίως από 10 μόνο εταιρίες.
- Η υπερ-συγκέντρωση τυποποιημένου και επεξεργασμένου φαγητού είναι ο **μεγάλος δυναμίτης** και η ορατή απειλή στην Υγεία, την Οικονομία και το Περιβάλλον.
- Μοναδική Διέξοδος: Να αντιμετωπιστεί η **Διατροφή ως Ζήτημα Δημόσιας Υγείας**.
- Η **Διατροφική Μετάβαση**, να αποτελέσει **Εθνικό Στόχο**.
- Εισαγωγή **χρωματικού ή αριθμητικού προσδιορισμού** στις συσκευασίες τροφίμων εκτός της αναγραφής των θερμίδων και των διατροφικών συστατικών.
- **Σήμανση** του Κακού Τροφίμου.
- Ο **Επίσημος Έλεγχος των Τροφίμων** είναι θεμελιώδης για την προστασία της δημόσιας υγείας, της υγείας των ζώων και τη διατήρηση της υγείας των οικοσυστημάτων και αποτελεί βασικό πυλώνα της Ενιαίας Υγείας.
- **Επίσημη Πληροφόρηση** από τις αρχές, για τα αποτελέσματα των ελέγχων στη χώρα μας αλλά και για επιστημονικά θέματα που απορρέουν από την συνεργασία τους με αρμόδιες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους Διεθνείς Οργανισμούς σε θέματα ασφάλειας τροφίμων.
- Καμπάνιες ενημέρωσης των **καταναλωτών** για αποτροπή παραπλάνησης τους σε σχέση με τη σύσταση και την επισήμανση των τροφίμων για συστατικά που προκαλούν αλλεργίες ή δυσανεξίες και για ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στη συσκευασία τους.
- **Δράσεις** σχετικές με προτροπή των καταναλωτών για υγιεινές και υπεύθυνες διατροφικές επιλογές που συνδέονται με τη μείωση της παχυσαρκίας και άλλων χρόνιων παθήσεων αλλά και για **αποφυγή της σπατάλης των τροφίμων** με σκοπό τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα στο περιβάλλον.

- **Μικροβιακή Αντοχή (AMR):** Απαιτείται μεγαλύτερη στόχευση και εστίαση αλλά και ένταση των παρεμβάσεων σε πρακτικό επίπεδο.
- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της AMR προϋποθέτει **ενίσχυση των συστημάτων επιτήρησης, ανάπτυξη καθοδήγησης για ορθολογική χρήση αντιβιοτικών** τόσο στην ιατρική όσο και στην κτηνιατρική πρακτική, **βελτίωση των διαγνωστικών εργαλείων**, καθώς και ευρύτερη ενημέρωση τόσο των επαγγελματιών Υγείας όσο και των πολιτών. **Η επένδυση σε εκπαίδευση και εργαστηριακές υποδομές είναι αναγκαία και επείγουσα.**
- Απαιτούνται **συντονισμένα σχέδια δράσης για την AMR**, κοινά πρωτόκολλα, δια-λειτουργικές βάσεις δεδομένων και συνεργασία σε επίπεδο πολιτικής, επιστήμης και κοινωνίας.
- Έμφαση του **Π.Ο.Υ** στην **μικροβιακή αντοχή**. **Οι πανδημίες, οι ανισότητες, η επισιτιστική κρίση** δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν κατά μόνας. Απαιτείται διεπιστημονική συνεργασία, συνέργειες και κοινοί στόχοι, σε υπερεθνικό επίπεδο.

Φαίνεται να υπάρχει **διασύνδεση** μεταξύ **Κλιματικής Αλλαγής** και **Ανάδυσης Νέων Πολύ-ανθεκτικών Παθογόνων, με πιθανές αιτίες συσχέτισης την αυξημένη θερμοκρασία**, η οποία είτε διευκολύνει την οριζόντια μεταφορά γενετικού υλικού μεταξύ των βακτηρίων, είτε ευνοεί τη βακτηριακή ανάπτυξη.

Κατά τη διάρκεια των Workshops του Forum επισημάνθηκαν επίσης τα εξής:

- Αναζητήθηκαν και αναγνωρίστηκαν οι βασικοί παράγοντες που επέτρεψαν την **επιτυχή αντιμετώπιση** της έξαρσης κρουσμάτων πανώλης των μικρών μηρυκαστικών στην **Περιφέρεια της Θεσσαλίας**, η οποία αποτέλεσε και το επίκεντρο ειδικής θεματικής ενότητας.
- Αναγνωρίστηκε η **ανάγκη αντιμετώπισης τέτοιων εξάρσεων ζωνόσων μέσα στα ευρύτερα πλαίσια της Ενιαίας Υγείας, καθώς δεν επηρεάζονται αποκλειστικά τα παραγωγικά ζώα: Το περιβάλλον** διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση και μετάδοση των παθογόνων και καθορίζει σημαντικά το επιδημιολογικό μοτίβο διασποράς
- Αναγνωρίστηκε η **ανθρώπινη επίπτωση** των εξάρσεων αυτών, όχι μόνο σε οικονομικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο **σημαντικής ψυχολογικής πίεσης και κοινωνικού στιγματισμού** των εμπλεκόμενων παραγωγών. Ο στόχος στη Θεσσαλία επετεύχθη με σημαντικούς παράγοντες επιτυχίας: 1) **Την άμεση κινητοποίηση** όλων των εμπλεκόμενων φορέων και την συνεργασία τους σε όλα τα επίπεδα 2) **Την οργάνωση ενός μοντέλου άμεσης και ευρείας ενεργητικής κλινικής και εργαστηριακής επιτήρησης** σε όλη την Περιφέρεια. Η επιτήρηση δεν περιορίστηκε απλά στις αναφορές ύποπτων κρουσμάτων αλλά και στη συλλογή στοιχείων και δειγμάτων από όλες τις μονάδες εντός των ζωνών προστασίας και επιτήρησης, λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερα τη **δυσκολία έγκαιρης ειδοποίησης ύποπτων περιστατικών** από τους παραγωγούς λόγω του φόβου τους για οικονομικές επιπτώσεις και πιθανό κοινωνικό στιγματισμό 3) **Την αμέριστη υποστήριξη της τοπικής Περιφερειακής Αρχής**, ιδιαίτερα στην κάλυψη όλων των αναγκών, τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε υλικά δειγματοληψίας και εργαστηριακά αναλώσιμα 4) **Την ταχύτητα δράσης**, η οποία παίζει το σημαντικότερο ρόλο στην αντιμετώπιση τέτοιων εξάρσεων.
- Μετά τις καταστροφές στη Θεσσαλική γη, καταγράφηκαν: **αύξηση του πληθυσμού των κουνουπιών, μείωση της βοσκήσιμης γης, ανακατανομή της βιοποικιλότητας.**
- Κύρια μέτρα **βιοασφάλειας** για τις τοπικές εμπορικές εκτροφές αποτελούν ο **περιορισμός της επαφής των πτηνών με τα άγρια πτηνά**, η διατήρηση άριστης υγιεινής, η αποφυγή χρήσης εξοπλισμού που έχει χρησιμοποιηθεί σε άλλες εκτροφές, ο **εμβολιασμός του προσωπικού** καθώς και ο περιορισμός εισόδου επισκεπτών που δεν επαφίονται στενά με τις εργασίες της μονάδας.
- Το στέλεχος **H5N1** της **γρίπης** ανευρίσκεται αρκετά συχνά σε πολλές χώρες σε Αφρική και Ασία και πιο πρόσφατα εξαπλώθηκε σε Ευρώπη και Βόρεια Αμερική, ο δε κίνδυνος μόλυνσης για τον γενικό πληθυσμό από το στέλεχος H5N1 της γρίπης των πτηνών είναι υπαρκτός.

- Η Κλιματική Αλλαγή επηρεάζει τον τρόπο που **αναπτύσσεται** ο αγρό-διατροφικός τομέας, το αποτέλεσμα, την ποιότητα και την ποσότητα. **Υποχρέωση** όλων των εμπλεκομένων στον πρωτογενή τομέα είναι η ανταλλαγή τεχνογνωσίας, ενημέρωσης και εμπειρίας.

- Αναδείχθηκε η τεράστια σημασία της εφαρμογής της Ενιαίας Υγείας στο τομέα των **Μεταφορών**, με τη **Ναυτιλία** να αποτελεί **κρίσιμο παράγοντα και πεδίο υψίστης σημασίας για τη Δημόσια Υγεία**. Το λιμάνι του Πειραιά, το 3^ο μεγαλύτερο λιμάνι της Ευρώπης, αποτελεί κορυφαίο παράδειγμα εφαρμογών της Στρατηγικής του One Health, καθώς μέσα από τις **μετακινήσεις πληθυσμών** (τουριστών, μεταναστευτικές ροές κ.α.) **τροφίμων**, και γενικά εμπορευμάτων, δημιουργούνται ιδανικές συνθήκες, μεταφοράς, αναβίωσης και εξάπλωσης ασθενειών, μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

- **Αξιοποίηση των ευκαιριών** που δημιουργούν οι τεχνολογικές εξελίξεις και η **Τεχνητή Νοημοσύνη**, προς όφελός μας.
- **Ανάδειξη** του ισχυρού μας ρόλου στη διαχείριση των μεγάλων ζητημάτων που μας απασχολούν και θα μας απασχολήσουν τα επόμενα χρόνια, όπως οι συνέπειες της Κλιματικής Κρίσης, τα ανοικτά κοινωνικά ζητήματα (ασφάλεια, στέγαση, φτώχεια), η ενεργειακή αυτάρκεια, η διαχείριση των υδάτων κ.α.
- Την ανάγκη να ανταποκριθούμε στις σύγχρονες προκλήσεις για πόλεις **ψηφιακές, «έξυπνες», «πράσινες», βιώσιμες και ασφαλώς ανθεκτικές** στις απειλές της Κλιματικής Κρίσης.

- Η **Κυκλική Οικονομία**, αποτελεί **ισχυρό βραχίονα** της Ενιαίας Υγείας. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εστιάζουν στην πραγματική οικονομία, αναπτύσσουν έντονο προφίλ βιωσιμότητας, ως αναγκαίο όρο ενίσχυσης της διασύνδεσής τους με τους καταναλωτές και την πρόσβαση σε πράσινες βιώσιμες μορφές χρηματοδότησης.
- Η **σύνδεση της Κυκλικής Οικονομίας, της Βιο - οικονομίας με την Ενιαία Υγεία** είναι σημαντική. Ανάγκη δημιουργίας ενός παραγωγικού μοντέλου στην Ελλάδα το οποίο να αντέχει στο χρόνο: **«τα προϊόντα του σήμερα να είναι οι πόροι του αύριο στις τιμές του χθες».**

Η **Συμπερίληψη** αποτελεί το αποφασιστικότερο **αντίδοτο** στον κοινωνικό αποκλεισμό.

- Η καθημερινότητα των Ατόμων με Αναπηρία είναι αναπόσπαστα συνυφασμένη με τον άνθρωπο, τα ζώα και το περιβάλλον, σε θεραπευτικό πλαίσιο.
- Η οικοδόμηση **γέφυρας** μεταξύ της αναπηρίας με την ευεξία και την ευζωία με επίκεντρο μια **συμπεριληπτική κουλτούρα**, θεωρείται εξίσου αναγκαία. Όπως και η συμπίεση με την διαφορετικότητα, η προσβασιμότητα, η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας για την στρατηγική του One Health (OH).
- **Εξίσου σημαντική και η διεπιστημονική προσέγγιση**, με εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των οικογενειών που έχουν μέλη με ειδικές ανάγκες, των φροντιστών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων για την προαγωγή της υγείας και ευεξίας.
- Προσβασιμότητα η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας.
- Προσβάσιμη πλατφόρμα OH για όλους τους πολίτες.

Η επίσημη παρουσίαση του «**Μεσογειακό Κέντρο Καινοτομίας για την Ενιαία Υγεία**» (**MED-OHC**) κατέδειξε τη βούληση να καταστεί η περιοχή της Μεσογείου κόμβος πρόληψης και βιο-ασφάλειας, μέσα από την ουσιαστική δια-τομεακή συνεργασία και τις καινοτόμες προσεγγίσεις.

Οι μέχρι τώρα υγειονομικές παγκόσμιες και τοπικές κρίσεις αλλά και αυτές που διαφαίνονται στον ορίζοντα, καθιστούν πιο επιτακτική από ποτέ την ανάγκη για συνεργασία, καινοτόμες λύσεις, συντονισμένη και κοινή δράση. Στο πλαίσιο αυτό η δημιουργία του «**Μεσογειακό Κέντρο Καινοτομίας για την Ενιαία Υγεία**» αποτελεί κομβικό σημείο ώστε να επιτευχθεί ο απαραίτητος **συντονισμός** θεμάτων και δράσεων, η **δια βίου εκπαίδευση**, με γνώμονα την κουλτούρα της Ενιαίας Υγείας, η σωστή **κατάρτιση** και **εκπαίδευση** των **φοιτητών** από την έναρξη των σπουδών τους, με έμφαση στην πρόληψη και στις βασικές παραμέτρους της Ενιαίας Υγείας.

Κατέστη σαφές πως η **Ενιαία Υγεία δεν αποτελεί ένα θεωρητικό πλαίσιο.**
Απεναντίας, αποτελεί μια επιτακτική ανάγκη που πρέπει πλέον να μετεξελιχθεί σε καθημερινή πρακτική.

Ομάδα Εργασίας του «**Μεσογειακού Κέντρου για την Καινοτομία στην Ενιαία Υγεία**» ανέλαβε να καταρτίσει το **One Health Code**, ένα πλαίσιο βασικών αρχών και στόχων που στο εξής θ' αποτελούν βάση διαλόγου και διεπιστημονικών συνεργασιών και συνεργειών για την εκπλήρωση των στόχων της Ενιαίας Υγείας.

Το One Health Code θα ολοκληρωθεί και θα κοινοποιηθεί μέσα στο 2025.

Το **MED-OHC** απηύθυνε, και απευθύνει **ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ** (open call) προς όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, ώστε πολύ γρήγορα αυτό το δια-τομεακό Κέντρο Συνεργασίας και Καινοτομίας να αποτελέσει το **Μεσογειακό Συνεργατικό Οικοσύστημα** -και όχι μόνο- που ειδικοί από όλα τα πεδία θα συμμετέχουν και θα συν-διαμορφώνουν έναν κοινό τόπο, με επίκεντρο τον διάλογο, μέσα από γόνιμη συνεργασία και ανοιχτή επικοινωνία.

Χωρίς προσωπικές ατζέντες και με αποκλειστικό γνώμονα την ομόθυμη στήριξη δράσεων, πρωτοβουλιών και ενεργειών που θα προαγάγουν την Ενιαία Υγεία και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

*Οι παρουσιάσεις των προσκεκλημένων ομιλιών είναι διαθέσιμες στον επίσημο διαδικτυακό τόπο του **MED-OHC** www.medohc.com

Υπό την Αιγίδα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

Υποστηρικτής

Asclepius
One Health

